

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

BRNO 1980

ních Věstonicích. Záchranným výzkumem, který následoval bezprostředně po ohlédání, bylo zjištěno, že se jedná o dva kostrové hroby, jež byly protátny výkopem. Severní hrob označený č. 1 byl odkryt plošně a bylo zjištěno, že obsahoval pohřeb patrně dvou jedinců. Na zápěstí jedné kostry byly nalezeny dva náramky svinuté z bronzového drátu a ukončené spirálovitými růžicemi. Náramky umožňují datovat hrob do období středodunajské mohylové kultury. Jižně od tohoto hrobu byl ve výkopu patrný hrob č. 2, který byl téměř celý zničen a pochází z něj pouze zlomkovitý antropologický materiál. Podle terénní situace lze předpokládat, že oba hroby patří do stejného období.

Při ověřování nálezových okolností v okolí zničeného hrobu 2 byla v sondě západně od hrobu 2 zjištěna část kruhového žlábků, který náležel kultuře se zvoncovitými poháry. V podzimních měsících roku 1977 byla nad tímto objektem otevřena plocha asi 7 x 7 m. Po odstranění ornice se objevil v hloubce 50 cm kruhový žlábek o průměru 620 až 640 cm. Šířka žlábků byla 30 až 40 cm a hloubka kolem 30 cm. Uprostřed kruhu byly zhruba na úrovni podloží zjištěny rozhozené spálené lidské kosti a u nich přiložena mísa, hrnek a zvoncovitý pohár.

Gräber der Glockenbecher- und der donauländischen Hügelgräberkultur in Bulhary / Bez. Břeclov / . Im Mai 1977 führte die LPG Sedlec einen Rinnenaushub für die Wasserleitung in den ehemals genannten Fluren "In langen Lehen" und "Die Rustenacker", ca. 0,7 km südlich von Bulhary durch. Ungefähr an der Grenze der beiden Fluren stürzte die Rinne W-O orientierte Skelettgräber. Durch die Rettungsgrabung wurden 2 Skelettgräber der donauländischen Hügelgräberkultur untersucht. Grab 1 enthielt die Bestattung von vermutlich zwei Individuen. Auf dem Gelenk des einen Skelettes fand man zwei Armbänder, aus Bronzedraht gedreht und mit spiralförmigen Rosetten beendet. Grab 2 war fast gänzlich zerstört und es stammt aus diesem nur bruchstückartiges anthropologisches Material. Westlich von Grab 2 war noch ein Brandgrab der Glockenbecherkultur festgestellt worden, das in der Mitte eines Kreisgrabens im Durchmesser von 620 bis 640 cm beigelegt war. Bei den verstreuten verbrannten Menschenknochen war eine Schlüssel, ein Topf und ein Glockenbecher.

NÁLEZ KERAMIKY KULTURY ZVONCOVITÝCH POHÁRŮ V NOVÝCH BRÁNICÍCH

/okr. Brno - venkov /

Ivan Pěškař, AÚ ČSAV Brno

Asi 200 m na západ od okraje obce Nové Bránice vyryl proud vody, stékající po srpnových bouřích v r. 1977 po jižním svahu údolí, sklánějícím se na severovýchod k pravému břehu řeky Jihlavy, uprostřed polní cesty, vedoucí podél malého hájku v blízkosti hřbitova, 15 - 25 cm hluboký a místy až 40 cm široký žlábek. Ve vzdálenosti 68 m na jih od vozovky, směřující od hřbitova k rozcestí se silnicí do Moravských Bránic, byly v profilu vodou vymleté rýhy odkryty střepy pravěké keramiky. Zbytky nejméně dvou nádobek, těsně pod uježděným povrchem roztlacené do protáhlé skupiny na ploše přibližně 70x30 cm, ležely ve vrstvě slabě zahliněného načervenalého štěrpkopísku, v němž se nepodařilo zjistit žádné stopy zásypu nebo kosterních pozůstatků, takže charakter nálezů nelze blíže určit. Z rozdrčených střepků se dal rekonstruovat 89 mm vysoký nezdobený džbáněk hnědé barvy, umožňující zařazení objevené keramiky do kultury zvoncovitých pohárů.

Keramikfund der Glockenbecherkultur in Nové Bránice / Bez. Brno - venkov /. In dem hügeligen Terrain am rechten Ufer des Flusses Jihlava westlich von Nové Bránice nestete die Wasserflut nach Sommergewittern eine seichte Furche ein, in der man Überreste prähistorischer Keramik entdeckte. Der Charakter des Fundes kann nicht näher bestimmt werden, aus den zermalmen Scherben gelang es jedoch einen kleinen unverzierten Krug zu rekonstruieren, der der Glockenbecherkultur angehört.

KOSTRA KULTURY ZVONCOVITÝCH POHÁRŮ ZE ŽDÁNSKA

/okr. Hodonín /

Milan Stloukal, Národní muzeum, Praha

Při studiu sbírek v muzeu ve Žďánicích nalezl S. Stuchlík mj. starší nález pohárku kultury zvon-

covitých pohárů. Dnes již nelze zjistit přesně lokalitu nálezů, ale vzhledem k uložení ve ždánickém muzeu nelze pochybovat o tom, že jde o nález ze Ždánicka a průvodní materiál hrob datuje zcela jasně.

Z lebky se zachovaly nápadně silnostěnné zlomky. Lebeční švy jsou zcela otevřené, ale plně je otevřena i sutura metopica, což poněkud znehodnocuje podle našich zkušeností výpovědní hodnotu švů pro určení věku; lze také počítat s tím, že metopismus ovlivnil morfologii čelní kosti - je strmé s výraznými čelními hrboly, plochou glabelou a téměř nezatelnými nadočnicovými oblouky, s čímž ostře kontrastuje horní okraj očnice, který je tlustý. Pro určení, že jde o pohřeb muže, svědčí i úzká incisura ischiadica major na zlomcích pánevních kostí a nápadná roxbusticita zachované horní poloviny pravé stehenní kosti s velkým caput femoris. Bližší určení stáří tohoto dospělého muže je obtížné, ale jistě nešlo o mladého člověka.

Skelett der Glockenbecherkultur aus der Umgebung von Ždánice / Bez. Hodonín /. Beim Studium im Museum in Ždánice fand S. Stuchlík einen älteren Fund einer Bestattung der Glockenbecherkultur aus dieser Gegend. Vom anthropologischen Material blieben Bruchstücke des Schädels sowie des postkranialen Skelettes eines völlig erwachsenen Mannes erhalten.

STEINERNE STREITAXT AUS KŘEPICE

/Bez. Břeclav /

Josef U n g e r , Regionální muzeum Mikulov

Bei Lesefunden in der Flur "Paligros" fand J. Vala eine steinerne Streitaxt, die 8,4 cm lang ist. Er übergab sie dem Regionalmuseum in Mikulov.

NÁLEZ ZLOMKU SEKEROMLATU V SUDICÍCH

/okr. Blansko /

Karel L u d i k o v s k ý , AÚ ČSAV Brno

Při odebírání železné rudy pro pokusnou tavbu v rekonstruované peci sudického tvaru /viz zprávu o činnosti IRB za r. 1977 dále / nalezla V. Souchopová na kutišti v jámě č.1 : polovinu sekeromlatu, zhotoveného z měkkého, šedivého, do okrova zatónovaného minerálu téměř hlinité struktury. "Břit" /"sečná hrana" / je zcela tupý v šíři 1,5 cm; boky a báze jsou opracovány, hladké. Nástroj je přeražen v místech provrtu; zbývající část je ztracena. Otvor pro násadu byl vrtán ze dvou stran, vždy do poloviny materiálu velmi nedbale; prochází nástrojem šikmo a jednotlivé závrtky se přesně nesetkávají. D zlomku - 6,6; R - 5,6 x 4,0; Ø provrtu - 2,7 cm. Uloženo: OM Blansko.

S přihlédnutím k zanedbatelné tvrdosti materiálu /snad kolem 3 /, nepravidelnému provrtu, nevhovujícímu k upevnění násady tak, aby byl nástroj použitelný ap., nelze uvažovat o jeho praktickém využití. Z těchto důvodů lze soudit, že náleží do okruhu předmětů souvisejících s kultovními záměry, obětinami atp.

Fund einer Streitaxt in Sudice / Bez. Blansko /. Bei Abnahme von Eisenerz für die Versuchsschmelzung in einem rekonstruierten Ofen der Sudice Form /siehe weiter Bericht über die Tätigkeit der IRB / fand V. Souchopová auf dem Schürffeld Nr. 1 die Hälfte einer Streitaxt, aus weichem, grünlichem Material von fast erdiger Struktur hergestellt. Die Schneide ist völlig stumpf, die Bohrung unregelmässig und schräg. Die Länge des Bruchstückes beträgt 6,6 cm, im Kreismuseum Blansko deponiert.

Mit Rücksichtnahme auf die belanglose Materialhärte /vielleicht um 3 /, auf die unregelmässige Bohrung, nichtentsprechend zur Befestigung des Griffes derart, dass das Gerät benützbar wäre u. a., kann man über seine praktische Verwendung nicht erwägen. Aus diesen Gründen kann gefolgert werden, dass es dem Umkreis von Gegenständen angehört, die mit kultischen Opfern u. ä. zusammenhängen.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné